

УДК 339.9:330.322

Цзян Пань,
аспірант кафедри управління та адміністрування, Навчально-наукового інституту
"Каразінська школа бізнесу", Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
ORCID ID: 0000-0001-7256-4620

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.17.55

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ІНВЕСТИЦІЙНО- ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Jiang Pan,
Postgraduate student of the Department of Management and Administration,
Karazin Business School, V.N. Karazin Kharkiv National University

TOOLS FOR ENSURING BALANCED INVESTMENT AND INNOVATION DEVELOPMENT OF TERRITORIES

Досліджено сучасний стан та тенденції інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України і встановлено значний розрив між темпами їх зростання. Розглянуто особливості формування та реалізації державної регіональної політики в Україні. Встановлено, що, попри затверджені стратегії та програми регіонального розвитку, на сьогодні так і не вдалося досягти збалансованості просторового розвитку територій і забезпечити їх інвестиційно-інноваційне зростання. Втрачають потужний промисловий потенціал донині розвинені індустріальні центри, знижується концентрація виробництва в регіонах, відбувається скорочення ефективно діючих підприємств, знижується рівень інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання. Доведено, що подолання асиметричності розвитку регіонів України вимагає від держави перегляду регіональної політики і розроблення дієвих механізмів та інструментарію забезпечення сталого інвестиційно-інноваційного зростання територій. Розроблено інструментарій забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів, в основу якого покладено поглиблення міжнародних комунікацій з лідерами у сфері інвестиційно-інноваційного зростання територій. Останній включає інституційні, інфраструктурні, фінансово-інвестиційні та комунікаційні інструменти забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України.

The current state and trends of investment and innovation development in the regions of Ukraine are studied and a significant gap between their growth rates is established. Features of formation and implementation of state regional policy in Ukraine are considered. It is established that despite the approved strategies and programs of regional development, today it has not been possible to achieve a balance of spatial development of territories and ensure their investment and innovation growth. To this day, developed industrial centers are losing their powerful industrial potential, the concentration of production in the regions is decreasing, there is a reduction in effectively operating enterprises, and the level of innovative activity of domestic business entities is decreasing. It is proved

that overcoming the asymmetry of the development of the regions of Ukraine requires the state to review its regional policy and develop effective mechanisms and tools for ensuring sustainable investment and innovation growth of territories. Tools for ensuring balanced investment and innovation development of regions have been developed, which are based on deepening international communications with leaders in the field of investment and innovation growth of territories. The latter includes institutional, infrastructural, financial, investment and communication tools for ensuring balanced investment and innovation development of the regions of Ukraine. In particular, among the institutional tools, attention should be focused on such as the formation of a favorable institutional environment for international cooperation of Regions; the development of strategies and programs for activating investment and innovation cooperation of territories; the formation of roadmaps for the implementation of investment and innovation potential of individual regions, etc. The main infrastructure tools are: development of a network of regional and interregional clusters; development of a network of joint industrial and technology parks for the creation and commercialization of innovations; creation of joint production facilities; development of cross-border cooperation. Financial and investment instruments provide for the formation of grant programs; provision of preferential conditions for lending; introduction of modern investment support tools for the implementation of innovative projects; diversification of sources of investment support for regional development; formation of investment maps of regions, etc. Communication tools are focused on the development of digital platforms for investment and innovation cooperation of territories; formation of project groups for the full realization of the potential of international investment and innovation cooperation, etc.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційний розвиток, інноваційна активність, інвестиційна привабливість, збалансований розвиток, регіони, території, інструментарій.

Key words: investment and innovation development, innovation activity, investment attractiveness, balanced development, regions, territories, tools.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Поглиблення макроекономічної нестабільності і розірвання усталених міжрегіональних зв'язків призвело до погіршення інвестиційного клімату в регіонах та зниження інноваційної активності бізнесу. На сьогодні рівень інвестиційно-інноваційного розвитку територій залишається вкрай низьким і зберігається значна асиметричність у темпах їх зростання.

Наприкінці 2020 р. Європейською бізнес асоціацією зафіксовано суттєве погіршення інвестиційного клімату в країні, що знайшло відображення в індексі інвестиційної привабливості України, який знизився до рівня 2013 р. і склав 2,4 балів з 5 максимально можливих. Близько 78 % опитаних керівників найбільших міжнародних та українських компаній, які є членами цієї Асоціації, назвали інвестиційний клімат в Україні несприятливим і лише 6 % охарактеризували його як сприятливий. У свою чергу, 16 % від загального числа респондентів вважають інвестиційний клімат нейтральним. При цьому слід зазначити, що 45 % опитуваних очікують на погіршення інвестиційного клімату в країні в найближчій перспективі [1]. Серед основних проблем, які вже протягом багатьох років залишаються не вирішеними і призвели до такого стану, виділяють кризу судочинства, відсутність верховенства права, високий рівень корупції і значний вплив тіньової економіки. Крім того, топ-ме-

неджмент компаній вказує і на нові ризики, зумовлені обмеженнями, пов'язаними з пандемією коронавірусу, нестабільністю податкового законодавства, ускладненням взаємодії бізнесу з державними органами влади, зокрема податковою і митною службами та іншими контролюючими органами, і загалом погіршенням взаємовідносин України з міжнародними інституціями.

Поряд з цим слід вказати і на зниження інноваційного потенціалу регіонів. Невпинно скорочується кількість організацій, які здійснюють науково-дослідні роботи (з 1303 од. у 2010 р. до 950 од. у 2019 р., на 27 %), і, відповідно, кількість працівників, які залучені до їх виконання (з 182,5 тис. осіб у 2010 р. до 79,3 тис. осіб у 2019 р., на 57 %). При цьому найбільша кількість науково-дослідних організацій зосереджена у таких регіонах як місто Київ (339 од.), Харківська (139 од.), Львівська (69 од.) і Дніпропетровська області (57 од.). Відповідно і найвищий рівень витрат на виконання науково-дослідних робіт зафіксовано у місті Києві (8,3 млрд грн), Харківській (2,9 млрд грн), Дніпропетровській (2,3 млрд грн) і Запорізькій областях (1,5 млрд грн). Водночас у Львівській області рівень таких витрат склав лише 465,5 млн грн [2].

З огляду на вищезазначене на сьогодні важливого значення набуває вирішення проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку територій України і визначення

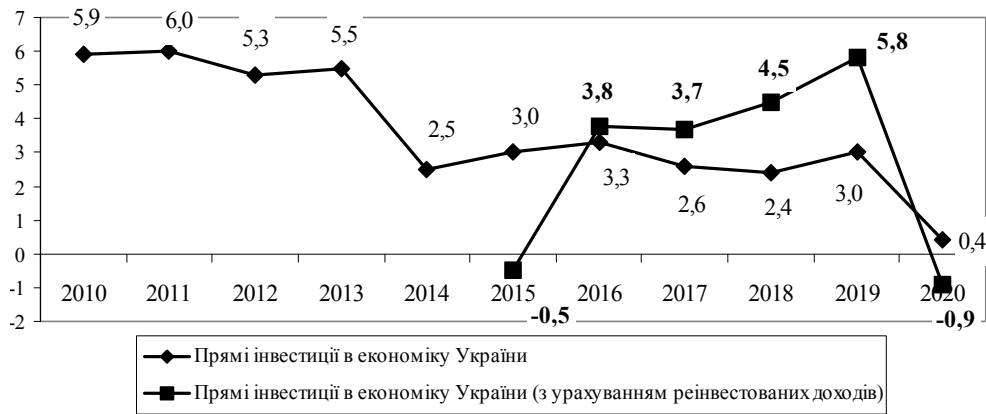

Рис. 1. Динаміка прямих інвестицій в економіку України, млрд грн

Джерело: побудовано на основі даних джерела [8].

дієвих інструментів забезпечення їх збалансованого зростання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематиці інноваційно-інвестиційного розвитку територій присвячено публікації багатьох вчених, серед яких слід відзначити С. Білу, І. Дегтярьову, В. Дикань, О. Дикань, Я. Жаліло, В. Жук, В. Родченка, Н. Скоробогатову, О. Шевченко та ін. [3—7]. Зокрема, колектив авторів [3] розглядає питання пошуку інноваційних підходів до регіонального розвитку в Україні. І. Дегтярьова вивчає вітчизняний та закордонний досвід інноваційного розвитку регіонів і визначає інструменти, які надади можливість регіонам — лідерам інноваційного розвитку досягти успіхів у створенні сприятливого інноваційного середовища [4]. У науковій праці [5] вченими детально висвітлено питання формування іміджевої привабливості регіону. В. Родченко і Ю. Прус визначають стратегічні пріоритети просторово-економічного розвитку регіонів України [6]. Н. Скоробогатова у свою чергу розкриває проблеми та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів України [7]. Віддаючи належне науковому здобутку цих вчених, слід зазначити, що не вирішеною залишається проблема подолання значної асиметричності інвестиційно-інноваційного розвитку територій, що визначає доцільність проведення більш ґрунтовного дослідження цієї проблеми і встановлення дієвих інструментів стимулювання процесів забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку територій.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розроблення інструментарію забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку територій в умовах поглиблення асиметричності їх функціонування.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Про низьку інвестиційну привабливість України свідчить низка показників, серед яких, насамперед, динаміка прямих іноземних інвестицій у національну економіку. За останні п'ять років рівень інвестиційних надходжень не перевищував 3,3 млрд грн (відповідно до методики, яка використовувалася для розрахунку прямих

інвестицій до 30.06.2020 р.). У свою чергу за останні десять років найвищий рівень інвестиційної активності зафіксовано у 2011 р., коли обсяг надходжень прямих інвестицій до економіки України досягнув 6,0 млрд грн (рис. 1). Регіональна структура інвестиційної активності у свою чергу має такий вигляд: за даними 2019 р. найбільший обсяг прямих інвестицій зафіксовано в Києві (3,6 млрд грн), Донецькій (0,8 млрд грн) і Дніпропетровській областях (0,5 млрд грн).

Важливою в контексті аналізу є динаміка та структура капітальних інвестицій, зосереджених у регіонах. Так, за 2020 р. найвищий рівень капітального інвестування характерний для Києва (135,9 млрд грн, 32,4 % від загального обсягу капітальних інвестицій), Дніпропетровської (52,4 млрд грн, 12,5 %), Донецької (25,1 млрд грн, 6,0 %), Київської (23,0 млрд грн, 5,5 %) і Полтавської областей (21,8 млрд грн, 5,2 %). У свою чергу капітальні інвестиції у промисловість досягли 153,3 млрд грн (36,5 % від їх загального обсягу), сферу державного управління, оборони і обов'язкового соціального страхування — 55,6 млрд грн (13,3 %), у будівництво — 38,0 млрд грн (9,0 %), сільське, лісове та рибне господарство — 36,4 млрд грн (8,7 %), оптову та роздрібну торгівлю — 30,7 млрд грн (7,3 %), транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність — 26,5 млрд грн (6,3 %) тощо [2].

Цікавим у контексті дослідження є і рейтинг регіонів України за рівнем інвестиційної привабливості [9]. Так, перше місце за рівнем інвестиційно-інноваційного розвитку та зовнішньоекономічної співпраці у 2015—2019 рр. посідає Київ. На другому місці — Волинська область, якій вдалося піднятися з 17 до 2 позиції у 2019 р. Третю позицію займає Кіровоградська область, яка покращила рейтинг у 2019 р. на 11 позицій. На четвертому місці — Херсонська область, якій вдалося піднятися з 22 до 4 позиції у 2019 р. До п'ятірки лідерів ввійшла і Миколаївська область, рейтинг якої зріс з 11 до 5 позиції. До переліку аутсайдерів ввійшли такі області: Івано-Франківська (21 місце), Тернопільська (22), Луганська (23), Хмельницька (24) та Рівненська (25).

Також слід зосередити увагу і на зниженні кількості інноваційно активних підприємств на 47 % з 1462 од. у 2010 р. до 782 од. у 2019 р. (рис. 2). Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, скоротилася на 44 % з 1217 од. у 2010 р. до 687 од. у 2019 р.

Рис. 2. Динаміка кількості інноваційно активних промислових підприємств за період 2010—2019 рр.

Джерело: сформовано на основі даних джерела [2].

Останніми було впроваджено у виробництво 2318 нових технологічних процесів і 2148 видів інноваційної продукції. Обсяг реалізованої інноваційної промислової продукції склав у 2019 р. 34264,9 млн грн (у 2010 р. — 33697,6 млн грн, найвищий рівень зафіксовано у 2011 р. — 42386,7 млн грн), що склало 1,3 % до загального обсягу промислової продукції. Лідерами серед регіонів за обсягом реалізованої інноваційної продукції стали Донецька (14689,7 млн грн), Харківська (3583,3 млн грн) та Запорізька (2801,8 млн грн) області і місто Київ (2089,8 млн грн) [2].

Таким чином, аналізуючи сучасний стан і тенденції інвестиційної та інноваційної активності в регіонах і загалом, можна дійти висновку щодо значної асиметричності їх розвитку, яка знаходить відображення як в динаміці інвестиційних надходжень, так і рівні інноваційного розвитку регіонів. З метою подолання такого роду негативних тенденцій державою провадиться діяльність щодо постійного удосконалення політики у сфері розвитку регіонів.

Слід відзначити, насамперед, що ще у 1999 р. було затверджено Концепцію сталого розвитку населених пунктів, яка стала основою для розроблення відповідних нормативно-правових актів і програм соціально-економічного розвитку населених пунктів, забезпечення скоординованої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з розв'язання практичних завдань на державному, регіональному і місцевому рівні [10]. У 2000 р. Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено напрями забезпечення комплексного розвитку малих монофункціональних міст, ключовими з яких є: санація підприємств структурують галузей і їх державна підтримка, сприяння екологічно- та ресурсобалансованому розвитку підприємств, посилення взаємодії місцевих органів виконавчої влади з підприємствами, установами, організаціями з питань розвитку міст, впровадження екологічного та ресурсозберігаючих конструктивних рішень житлової забудови і будівництва об'єктів інженерної інфраструктури тощо [11].

У 2006 р. схвалено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р., спрямовану на підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення

їх ресурсного потенціалу, забезпечення розвитку людських ресурсів, розвитку міжрегіонального співробітництва, створення інституціональних умов для регіонального розвитку [12]. Для фінансового забезпечення реалізації даної Стратегії у складі загального фонду державного бюджету було створено Державний фонд регіонального розвитку. Кошти цього фонду спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку і стратегіях розвитку регіонів [13]. Наприклад, державним бюджетом на 2021 р. заплановано виділення 4,5 млрд грн.

У свою чергу у 2014 р. було представлено оновлену Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 р., стратегічними пріоритетами якої визначено підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, територіальну соціально-економічну інтеграцію і просторовий розвиток та ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку [14]. Наразі діє Державна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 рр. Стратегічною метою державної регіональної політики до 2027 року визначено розвиток та єдність, орієнтовані на людину — гідне життя в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні, забезпечення ефективного використання внутрішнього потенціалу територій та їх спеціалізації для досягнення сталого розвитку країни, що створює умови для підвищення рівня добробуту та доходів громадян під час досягнення згуртованості в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному та просторовому вимірах. Інструментами реалізації даної Стратегії визначено плани заходів щодо її реалізації на 2021—2023 і 2024—2027 рр., програми та проєкти регіонального розвитку, регіональні стратегії розвитку і плани заходів з їх реалізації, державні програми щодо розвитку транскордонного співробітництва, соціально-економічного розвитку територій, угоди щодо регіонального розвитку [15].

Отже, на сьогодні попри затверджені стратегії та програми регіонального розвитку так і не вдалося до-

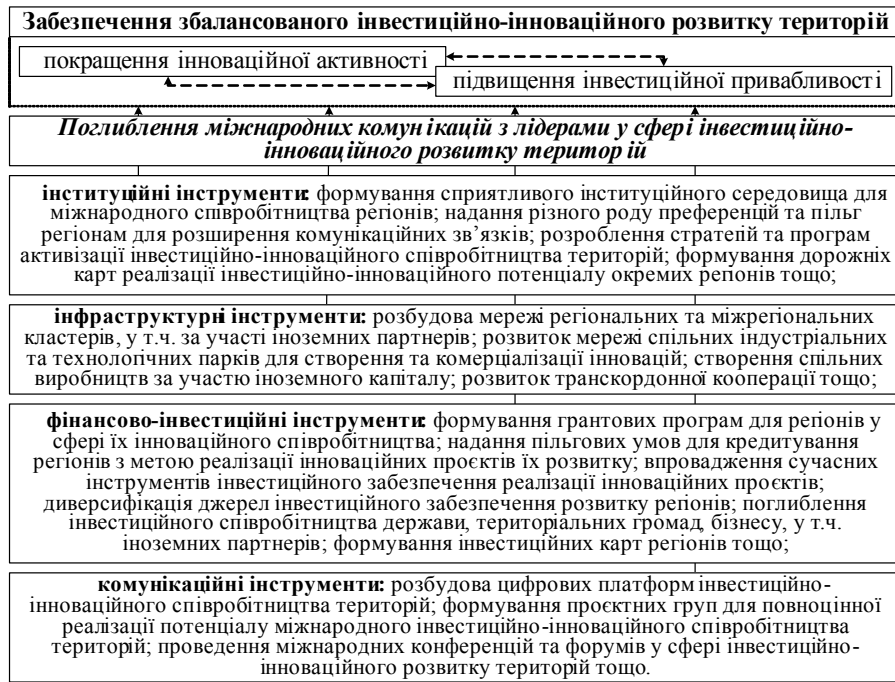

Рис. 3. Інструментарій забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку територій

Джерело: розробка автора.

сягти збалансованості просторового розвитку територій і забезпечити їх інвестиційно-інноваційне зростання. Втрачають потужний промисловий потенціал донині розвинені індустріальні центри країни, знижується концентрація виробництва в регіонах, відбувається скорочення ефективно діючих підприємств, знижується рівень інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання тощо. Все це вказує на потребу перегляду діючої в країні державної регіональної політики і доцільність розроблення дієвого механізму та інструментарію стимулювання інвестиційних та інноваційних процесів у регіонах.

Вченими наразі зосереджено значну увагу на встановленні ефективних механізмів активізації інвестиційно-інноваційного розвитку територій. Зокрема, у роботі [4] вченим доведено, що регіональна інноваційна політика має здійснюватися через розроблення та впровадження інноваційних програм і стратегій та передбачати серед іншого заходи щодо сприяння кооперації та взаємодії різноманітних суспільних інститутів у здійсненні інновацій (науково-дослідних інститутів, ВНЗ, банків, підприємницьких структур, громадськості та ін.), організацію ярмарок, виставкових заходів, розміщення в регіонах постійно діючих виставкових салонів, створення за рахунок бюджетних коштів регіональних інноваційних структур, стимулювання інновацій шляхом розміщення в технопарках чи на підприємствах, при вищих навчальних закладах бізнес-інкубаторів за рахунок коштів місцевих бюджетів, регулювання інноваційного підприємництва шляхом надання суб'єктам господарювання податкових пільг, цільових субсидій та ін., сприяння кадровому забезпеченню інноваційних підприємств шляхом організації тренінгів, семінарів, стажування.

В аналітичній записці "Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні" колектив авторів доволі

детально вивчає проблематику забезпечення сталого зростання територій. Зокрема, серед інновацій, що сприяють активізації регіонального розвитку, значну роль, на думку вчених, відіграє використання потенціалу та переваг міжрегіонального співробітництва, що сприяє розвитку внутрішнього ринку, посилює економічну та соціальну єдність країни. Інноваційний складник міжрегіонального співробітництва зорієнтований на синергетичний ефект: досягнення стабільного збалансованого соціально-економічного розвитку на загальнонаціональному рівні завдяки підвищенню конкурентоспроможності регіонів. За рахунок реалізації спільних (міжрегіональних) проєктів у сфері виробництва, послуг, інфраструктурного забезпечення поліпшується соціально-економічна ситуація в регіонах, зокрема посилюється економічна взаємодія проблемних (старопромислових, сільських, віддалених) територій з регіонами-лідерами; вирівнюються диспропорції регіонального розвитку; створюються можливості для оволодіння новими, раніше не задіяними ресурсами розвитку. Нові можливості відкриває для України міжнародне міжрегіональне співробітництво на рівні транскордонної, транснаціональної та міжрегіональної кооперації з країнами-сусідами [3].

У свою чергу Н. Скоробогатова з метою більш рівномірного розвитку регіонів країни пропонує забезпечити активізацію інноваційно-інвестиційної діяльності шляхом орієнтації виробництва на потреби внутрішнього ринку, впровадження наукоємних технологій замість матеріало- та енергоємних, виробництва вітчизняних товарів замість імпорту товарів аналогічної групи, підвищення конкурентоздатності виробленої продукції тощо [7].

На думку В. Родченко та Ю. Прус І., для забезпечення сталого просторово-економічного розвитку регіонів плани реалізації їх стратегій повинні насамперед

передбачати розвиток економіки та підвищення конкурентоспроможності та містити інструменти — заходи і проекти, які передбачають залучення інвестицій, розвиток підприємництва та започаткування нових бізнесів, підтримку наявних суб'єктів господарювання, створення кластерів, індустриальних парків, бізнес-інкубаторів, налагодження міжтериторіальної співпраці, здійснення маркетингу територій, налагодження системи комунікації між ключовими стейкхолдерами [6].

Отже, слід зазначити, що на сучасному етапі важливим є створення умов для підвищення інвестиційної привабливості та інноваційної активності в Україні шляхом розширення міжнародних комунікацій з лідерами у сфері інвестиційно-інноваційного розвитку, реалізації транскордонних програм в інвестиційній та інноваційних сферах, якісного перегляду стратегічних пріоритетів та потенційних резервів сталого зростання регіонів, реалізації вираженої регіональної політики у сфері інвестиційно-інноваційного зростання територій.

Водночас слід вказати на те, що вагомим потенціалом володіє поглиблення міжнародних комунікацій з лідерами у сфері інвестиційно-інноваційного розвитку територій, що сприятиме забезпеченню збалансованого інвестиційно-інноваційного зростання регіонів України. Досягти вказаної мети можливо на основі активного використання інституційних, інфраструктурних, фінансово-інвестиційних та комунікаційних інструментів забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку територій (рис. 3).

Зокрема, серед інституційних інструментів забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку територій слід зосередити увагу на таких, як формування сприятливого інституційного середовища для міжнародного співробітництва регіонів; надання різного роду преференцій та пільг регіонам для розширення комунікаційних зв'язків; розроблення стратегій та програм активізації інвестиційно-інноваційного співробітництва територій; формування дорожніх карт реалізації інвестиційно-інноваційного потенціалу окремих регіонів тощо. Основними інфраструктурними інструментами є: розбудова мережі регіональних та міжрегіональних кластерів, у т.ч. за участі іноземних партнерів; розвиток мережі спільних індустриальних та технологічних парків для створення та комерціалізації інновацій; створення спільних виробництв за участю іноземного капіталу; розвиток транскордонної кооперації тощо. Фінансово-інвестиційні інструменти передбачають формування грантових програм для регіонів у сфері їх інноваційного співробітництва; надання пільгових умов для кредитування регіонів з метою реалізації інноваційних проектів їх розвитку; впровадження сучасних інструментів інвестиційного забезпечення реалізації інноваційних проектів; диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення розвитку регіонів; поглиблення інвестиційного співробітництва держави, територіальних громад, бізнесу, у т.ч. іноземних партнерів; формування інвестиційних карт регіонів тощо. Комунікаційні інструменти зосереджені на розбудові цифрових платформ інвестиційно-інноваційного співробітництва територій; формуванні проектних груп для повноцінної реалізації потенціалу міжнародного інвестиційно-інноваційного співробітництва територій; проведенні міжнародних

конференцій та форумів у сфері інвестиційно-інноваційного розвитку територій тощо.

ВИСНОВКИ

Дослідження сучасного стану та тенденцій інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України дозволило встановити значний розрив між темпами їх зростання. Розглянуто особливості формування та реалізації державної регіональної політики в Україні і встановлено, що попри затверджені стратегії та програми регіонального розвитку на сьогодні так і не вдалося досягти збалансованості просторового розвитку територій і забезпечити їх інвестиційно-інноваційне зростання. Доведено, що подолання асиметричності розвитку регіонів України вимагає від держави перегляду регіональної політики і розроблення дієвих механізмів та інструментарію забезпечення сталого інвестиційно-інноваційного зростання територій. Розроблено інструментарій забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів, в основу якого покладено поглиблення міжнародних комунікацій з лідерами у сфері інвестиційно-інноваційного зростання територій. Останній включає інституційні, інфраструктурні, фінансово-інвестиційні та комунікаційні інструменти забезпечення збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України.

Література:

1. Індекс інвестиційної привабливості України. Настрої інвесторів у 2-му півріччі 2020 року. Європейська бізнес асоціація: веб-сайт. URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020.pdf (дата звернення: 22.04.2021).
2. Статистична інформація. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 23.06.2021).
3. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / С.О. Біла, Я.А. Жаліло, О.В. Шевченко, В.І. Жук [та ін.]; за ред. С.О. Білої. К.: НІСД, 2011. 80 с.
4. Дегтярьова І.О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування. Державне управління: теорія та практика. 2010. № 1. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10diovdz.pdf> (дата звернення: 12.06.2021).
5. Дикань В.В., Дикань Е.В., Белецька Д.А. Формирование имиджевой привлекательности региона. Сучасні тенденції та інноваційні напрями розвитку туристичних дестинацій: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків: "Цифра-Принт", 2019. С. 156—161.
6. Родченко В.Б., Прус Ю.І. Стратегічні пріоритети просторово-економічного розвитку регіонів України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2020. Вип. 16. Т. 1. С. 133—145.
7. Скоробогатова Н.Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи. Економічний вісник НТУУ "КПІ". 2010. № 7. С. 214—222. URL: https://economy.kpi.ua/files/files/39_kpi_2010_7.pdf (дата звернення: 28.06.2021).
8. Удосконалення статистики прямих іноземних інвестицій (ПІІ): передавання Національному банку функції

публікації даних та врахування реінвестованих доходів реального сектору. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/udoskonalennya-statistiki-pryamih-inozemnih-investitsiy-pii> (дата звернення: 22.06.2021).

9. Скільки інвестицій заходить в області України: хто лідер, а хто аутсайдер. Слово і діло: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/10/16/infografika/ekonomika/skilky-investycij-zahodyt-oblasti-ukrayiny-xto-lider-a-xto-atsajder> (дата звернення: 23.06.2021).

10. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів: Постанова Верховної Ради України від 24.12.1999 р. № 1359-XIV. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-14#Text> (дата звернення: 02.07.2021).

11. Про Основні напрями забезпечення комплексного розвитку малих монофункціональних міст: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2000 р. № 521. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.07.2021).

12. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 р. № 1001. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.07.2021).

13. Про ДФРР. Державний фонд регіонального розвитку: веб-сайт. URL: <https://dfrr.minregion.gov.ua/pro-konkurs> (дата звернення: 06.07.2021).

14. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n13> (дата звернення: 08.07.2021).

15. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11> (дата звернення: 08.07.2021).

References:

1. European Business Association (2020), "Investment attractiveness index of Ukraine. Investor sentiment in the 2nd half of 2020", available at: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020.pdf (Accessed 22 Apr 2021).

2. State statistics service of Ukraine (2021), "Statistical information", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 23 June 2021).

3. Bila, S. O., Zhalilo, Ya. A., Shevchenko, O. V. and Zhuk, V. I. (2011), *Innovatsijni pidkhody do rehional'noho rozvytku v Ukraini* [Innovative approaches to regional development in Ukraine], NISD, Kyiv, Ukraine.

4. Dehtiar'ova, I.O. (2010), "Tools for innovative development of the region: Foreign and domestic application experience", *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, [Online], vol. 1, available at: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10diovdz.pdf> (Accessed 12 June 2021).

5. Dykan', V. V., Dykan', E. V. and Beletskaia, D. A. (2019), "Formation of the image attractiveness of the region", *Zbirnyk materialiv Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Collection of materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference], *Suchasni tendentsii ta innovatsijni napriamy rozvytku turystychnykh destynatsij* [Current trends and innovative directions of development of tourist destinations], Kharkiv, Ukraine, pp. 156—161.

6. Rodchenko, V. B. and Prus, Yu. I. (2020), "Strategic priorities of spatial and economic development of the regions of Ukraine", *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 16. 1, pp. 133—145.

7. Skorobohatova, N.Ye. (2010), "Innovative and investment development of the regions of Ukraine: problems and prospects", *Ekonomichnyj visnyk NTUU "KPI"*, [Online], vol. 7, pp. 214—222, available at: https://economy.kpi.ua/files/files/39_kpi_2010_7.pdf (Accessed 28 June 2021).

8. National Bank of Ukraine (2020), "Improvement of Foreign Direct Investment (FDI) statistics: transfer to the National Bank the function of publishing data and accounting for reinvested income of the real sector", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/udoskonalennya-statistiki-pryamih-inozemnih-investitsiy-pii> (Accessed 22 June 2021).

9. Word and deed (2020), "How many investments come to the regions of Ukraine: who is the leader and who is the outsider", available at: <https://www.slovoidilo.ua/2020/10/16/infografika/ekonomika/skilky-investycij-zahodyt-oblasti-ukrayiny-xto-lider-a-xto-atsajder> (Accessed 23 June 2021).

10. Legislation of Ukraine (1999), "Resolution Of The Verkhovna Rada Of Ukraine "On the concept of Sustainable Human Settlements Development", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-14#Text> (Accessed 02 July 2021).

11. Legislation of Ukraine (2000), "Resolution Of The Cabinet Of Ministers Of Ukraine "On the main directions of ensuring the integrated development of small mono-functional cities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2000-%D0%BF#Text> (Accessed 04 July 2021).

12. Legislation of Ukraine (2006), "Resolution Of The Cabinet Of Ministers Of Ukraine "On approval of the state regional development strategy for the period up to 2015", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF#Text> (Accessed 04 July 2021).

13. State fund for regional development (2015), "About the SFRD", available at: <https://dfrr.minregion.gov.ua/pro-konkurs> (Accessed 06 July 2021).

14. Legislation of Ukraine (2014), "Resolution Of The Cabinet Of Ministers Of Ukraine "On approval of the state regional development strategy for the period up to 2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n13> (Accessed 08 July 2021).

15. Legislation of Ukraine (2020), "Resolution Of The Cabinet Of Ministers Of Ukraine "On approval of the state regional development strategy for 2021—2027", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11> (Accessed 08 July 2021).

Стаття надійшла до редакції 20.08.2021 р.